

რედაქცია

გოლოვინის პროსპექტზე ავგ. მუხრან ბაკონის...
სახელი...
სკოლა-მწიგნობარს, მიიღება თბილისში «დროების»...
რედაქციაში, ქუთაისში, ქილოპეების წიგნის მაღაზიაში...
«დროების» ფასი
მთელის წლისა... 3 მან.
ქვეყნის თვისა... 1 მან.

დროების

ფასი ბანსხადებისა
სკრიპონზე რვა კაპ. განცხადება მიუძღვნა ქართულს,
რუსულს და სხვა ენებზედ.
თუ საქმირობა მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოწმებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს.
დაუბეჭდავად წერილებს რედაქცია ვერ დაუბუნებს
აგროს.
(ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი

გამოდის ყოველ დღე ორშაბათს ბარდღ.

სტუმარბარძი

სტუმარბარძი, 13 ივლისს. ნიქნი-
ნოვგოროდისა და სამი მარზა, ნი-
ქეგოროდისა, ბალახანის და სე-
მენოვისა იარმეკობის დროს, ე.
ი. 10 ივლისიდან 10-ს სექტემბ-
რამდე, უნდა იყვნენ გაძლიერე-
ბულს მცველობაში (усиленная
охрана).
მათი დიდებულების ჰამალის
(სვიტის), გენერალ-მაიორმა შე-
ბეგომ დაიარა კალია შესეული
ალაგები გუბერნიებში: სარატო-
ვისა, ვორონეჟისა და ასტრახანის-
სა. ეხლა წარუდგინა შინაგან
საქმეთა სამინისტროს ანგარიში,
საიდაზაკ სჩანს, რომ ყველგან
ერთგულადა ხოცენ კალიას და
ზოგან მთლად კიდევ გაქლიტეს.
რ.მ.მ. დღეს ოქციკალურად
გამტყუნდა ის ხმები, რომ ვითომც
ნეკოლოში ხოლერა გარეიდლი-
ყოს.
პეტერბურში. საზოგადო ყრი-
ლობამ დობაგო რომენის რეი-
ნის გზის საზოგადოებისამ გა-
დასწყვიტა დღეს წმინდა მო-
გებიდამ, რომელიც შეადგენს
2,311,000 მ. მართებლობის ვალ-
ში მიეცეს 2,076,000 მ., სათა-
დარიგო თანხისთვის გადიდოს
115,000 და აქციების პატრონებს
დაურიგდეთ 1 მ. 20 კ. დივიდენ-
დი.

სტამბროკოლი. მხლე უნდა გაიყ-
ვანონ რკინის გზის ტოტი სტავ-
როპოლიდამ სტანციის ნიკოლავეს-
კამდე.
ნიშ-იორკი, ბალტიკორში უმც-
რად ჩაიბტვრა პლანტ-ჭორმა მდი-
ნარეზედ, რომელზედაც ბევრი
ხალხი შემდგარიყო ბევრი ჩავარ-
და წყალში. 70 კაცი დაიბრჩო.
ლონდონი. ხმა გავარდა, ვი-
თომც ზულუსების კაროლი სე-
ტავაი მოუკლავთ.
პეტერბურში, 14 ივლისს. გენე-
რალ-მაიორს შებევოს გამოეცხა-
და ხელმწიფის მადლობა კალიის
გაწყვეტისათვის.
გუმინდელს ქალაქის რჩევის
სხდომამზედ წაიკითხეს გუბერნა-
ტორის მოწერილობა შესახებ ბ.
მინისტრის უარ ყოფისა ბ. სტა-
სიელევიჩის დამტკიცებაზედ ქა-
ლაქის თავის ამხანაგად, ზოგიერ-
თი ხმოსნების წინადადებას სენატ-
ში საჩივარის შეტანაზედ. კენჭი
უყარეს და მოწინააღმდეგეთ ამო-
ვიდათ 74 ხმა, საჩივრის მომხრეთ
37.
კოლტაპა. რუმინელებმა რემონ-
ტიორებმა აქ იყიდეს ათასამდე
ცხენი.
პარიში. ტურგენევი ეხლა უკვე
არის.

თბილისი, 15 ივლისს.
შეკველია ქუთაისის, რომ ძველ-
კასია წარმოადგენს რუსეთის საუკე-
თესო და ყოველ მხრით უმდიდ-
რესთაგანს პროვინციას, რომელსაც
შეუძლია იქონიოს არა მცირედი გა-
დენა თვით რუსეთის შინაური და
შინაგან პოლიტიკაზე. ჩვენს აზრს სა-
ფუძელიანად ამტკიცებს, როგორც
თვით ძველკასიის ბუნება, სიმდიდრე და
კავკასიელი ხალხთა ყოფა ცხოვრება
და გეოგრაფიული მდებარეობა, ისე
ამ ქვეყნის წარსული და მდიდარი
ისტორია. შაველივე ესე გავფიქრე-
ბინებს, რომ ძველკასია ღირსია განსა-
კუთრებითი ყურადღებასა...
შაველივე ზემოთ ნათქვამი მოგვა-
გონდა ჩვენ, როცა წავიკითხეთ ერთ
საუკეთესო რუსულ ჟურნალში ბ.
ბ. ბ.—ნოვის «წერილები პროვინ-
ციიდან» («Вестник Европы» Июль
«Провинциальные письма, Тиф-
лис») სწორედ სასიამოვნო იყო ჩვენ-
თვის ამ წერილების წაკითხვა პატიოსან
და კეთილ-სინილისიან ჟურნალში,
რომლის საშუალებით ბ. ბ. ბ.—ნმა
წარმოასტქა ის აზრები, რომლებიც
გულის სიღრმეში მოგცეცია ჩვენი
საზოგადოების საუკეთესო ნაწილს.
როგორც ეტყობა, ზემოთ დასახე-
ლებულს «წერილებს» ავტორი კარ-
გათ იცნობს ძველკასიის ცხოვრებას და
ესმის მისი კანონიერი მოთხოვნი-
ლებანი, რომლებიც დაკმაყოფილება
აუცილებელს საქმირობას შეადგენს
ძველკასიისათვის. მით უფრო სასიამო-
ვნოა ბ. ბ. ბ.—ნოვის «წერილებს»

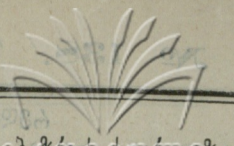
წაკითხვა, რომ იგინი დაბეჭდილ იქმ-
ნენ ისეთს დროს, რომელსაც ჩვენ
ძალა-უნებურად შევესწარიით და რო-
ცა პატიოსანი და უანგარო სიტყვის
წარმოთქმა არა ჩვეულებრივს მოვლენ-
დას შეადგენს. ბ. ბ.—ნოვი თავის
სტატიაში განსაკუთრებით შეეხება სა-
სამართლო რეფორმას და ლოლიკურ
მოსაზრებით და ფაქტების შემწეობით
არღვევს იმ აზრს, რომელიც უდრო-
თა სთელის ძველკასიაში სრული სა-
სამართლო რეფორმის შემოღებას
სწვთა შორის სრული უფორ-
მის მოწინააღმდეგენი ამყარებენ
თავიანთ აზრს იმ ფაქტზე, ვითომც
ძველკასიის მცხოვრებთა შორის გავრ-
ცელებული იყოს ცრუ-მოწმობა სა-
სამართლოში; თვით ბ. ბ.—ნოვიც აღი-
არებს ცრუ-მოწმობის არსებობას, მაგ-
რამ გვიჩვენებს მისი გავრცელების
მიზეზებს, რომლებსაც არაერთი კე-
შირი არა აქვთ თვით ძველკასიის
ვითომ ბუნებრივ თვისებებთან. პეტო-
რი ცხადად გვიჩვენებს, სხვა და სხვა მი-
ზეზებს რომლებსაც ეჭირებათ დაუყო-
ვნებლად შეცვლა და გაუმჯობესობა.
ბევრი ფიქრობს, ვითომ ცრუ-მო-
წმობა იყოს შედეგი ხალხთა ერთი-
ერთმანეთისადმი ეროვნული და რე-
ლიგიური სიმძულვარისა. ჰუიქრობენ,
ვითომც მაჰმადიანი არასოდეს არ
მისცემს ჩვენებს ქრისტიანის სასარ-
გებლოდ, თუმცა ეს უკანასკნელი
სრულიად მართალი იყოს. იმასაც
ამტკიცებენ, ვითომც კავკასიელ
ხალხთა მიანდეთ ბოროტ-მოქმედება
სხვა ტომის წევრის შესახებ გმირო-
ბათ და არა დანაშაულობათ.

«დროების» ქელტონი 16 ივლისი.
ქაქილამ.
ბაცონო რედაქტორის. კაკი—ხალ-
ხი—აქური გრამატიკა—მცირე ნიმუ-
ში ლაპარაკისა—ჩინიანის პატივის ცე-
მა—მოსავალი—რაათა, რითინაო?—
ვის მოსჭრეს კისერი?—ქუჩების წმ.
გიორგი.
ქაკი და არა ძახი. მათარები ჩვენ
სოფელს ეძახიან შახს, ხოლო ქართ-
ველები (ინგილოები) ძაკს. ძაკად
იწოდება ძველს-ძველადგანვე. მით
საქართველოს ისტორიულს და გეო-
გრაფიულს თხზულებებშიაც იწოდება
ძაკად. რუსებმა რომ ამ საუკუნის
ნახევარში დაიბორობილეს შარის ოლ-
ქი და ქოლისას სასულთნო, მაშინ მკ-
თაც მიჰბამეს თათრებს და ძაკს და-
არქვეს «ძ(ყ)ახს». რუსების მიხედვით
ჩვენს ქუჩარალ-გაზეთობაში აქნობამ-
ღის იხსენიება ძახი. მთხვარე, ბ. რე-
დაქტორო, ისევე ძველს მეტრეკას
დაუჯეროთ. ახალი დაფხრიწეთ, ძვე-
ლი განაახლეთ.

სოფ. ძაკი ერთს აწეულს, აბურ-
ცებულს ძველკასიის ლეღეშია; სამის
მხრით არტყია მალალი, მდიდარი
ტყიანი მთები; ხოლო სოფლის) ერ-
თის მხრით (სამხრეთს) გადაშლილია
პლაზნის ევლია შორაქის მთებამდე და
დღევანდლის წყარომდე (მუქურ-მი-
შა). სივანე ამ ევლისა იქნება 40
ვერს., ხოლო სგრძე ასამდე. შა ევ-
ლია უტყნარი ტყეებით არის მოკუ-
ლი; შავ. მარსისა (სულ 10 ვერსი
ძახილამ), ტანახისა და სხ. შივა და
შიგ ამ ტყეებ-შუა ჩავლუღან; დიდ-
დიდი სოფლები: ალაბათი (900-მდე
მეკომური), ზუგანი, მასპალი და
სხ. მთელი ეს არე-მარე იყო ქოლისას
სასულთნო, ხოლო უწინ შეადგენდა
ალბანის ნაწილს და საქართველოს
სამეფოს აღმოსავლეთ კუთხედს. ბო-
ლო დროს სასულთნო გახდა ერთ
სამოქალაქოდ, რომელიც მიეწერა
შაქათლანსაშახს. ბოქალის მდელი-
სამყოფი არის ძაკში.
ქაკი დიდ სოფელია—600 კომ-
ლამდე: ნახევარი ინგილო, ნახევარი
მულაღი, მულაღებს უჭირავთ სოფ-

ლის თავ-ბოლო. მიწა-წყალი ამ ორივე
ხალხებ შუა განაწილებულია თანა-
სწორად და წყლის და მიწისთვის
ჩხუბი და დავიდარება ერთმანეთში
არ მოსდით ხოლმე. შა მულაღნი,
რომელიც შაპ-აბაზ I-მა გადმოასაჩ-
ლა აქ ადრებეჭანიდამ მკვიდრთა ზე-
და საბატონოდ, ვერაფრით ვერ გამ-
ხდარან. ბატონებად; ინგილონი უფ-
რო განათლებულნი, უფრო წმინდა
ზნე-ჩვეულებიანი არიან, ვინემ მუ-
ღალნი. საზოგადოდ, ორივე ეს ხალ-
ხები დაუჩაგრავს (დიდი ხნის სულთნის
ყმობას. შაველი მისი ვეზირი, ყო-
ველი მისი მოურავი იყო მტარვალი
აქური კაცისა. მაშინდელი შაში,
სიმკრთალე მეტად ღრმად დასჩწვია
ინგილოს არსებას და ეხლაც ძრწის
ბატონის წინაშე, მეტადრე ამხედრო
ჩინიანისა; თუმცა ძალიან ეშინიან ამ
ჩინისა, მაგრამ სულით და გულით
იმას ნატრობს ახალ-გაზდა მოსწავლე
«როდის იქნება ერთი მეც მხარი წი-
თელი ჩინებით დაფიშვენო!»
X
ინგილოები არიან ქრისტიანები და

მაჰმადიანები. შარისტიანთ რიცხვი იქ-
ნება 10,000 მდე, მაჰმადიანთ 15,000.
შა 25,000 ქართველი 200 წლის
«თათრობის» გავლენის გამო ყველა
გამაჰმადიანდა, ხოლო მათგან ხსენე-
ბული 10,000 1850—1855 წწ. გა-
ქრისტიანდა. სხვები ისევ თათრობენ;
თუმცა ამ თათრობისაც იმდენი ესმით,
რამდენიც მე ნუბიური.
ამ ნაირად ისტორიულმა გარე-
მოებებმა გამოსცვალეს აქაური ქარ-
თველის ზნე, ჩვეულებანი, რჯული
(კერა—«შაბათი არს უფლისა ლეთი-
სა შენისა», ინგილოები ამ მცნებას
არ აღსრულებენ. «იმარხე»,—ინგი-
ლოები ეჭვით ამბობენ «რა არს მარხ-
ვა?» «მეყვარდეს მოყვანი შენი, რო-
გორც თავი თვისი»,— აქაურად:
«უმტრე და სჩაგრე მოყვანი შენი»,
«ილოცვიდე ეკლესიასა შინა»,—ეს
კაკურად: «მინდარში საქმე მაქვს,
არა მცალიანა.») მულაღნი ამ გარეგან
ქრისტიანობრივს რჯულის წესებს წმი-
დად ვერ ასრულებენ ინგილოები,
მაგრამ ერთ-არსით შემოქმედი ღრმა-
და სწამთ და ყოველს საქმეს ლოც-



სამართლებრივი იურიდიული

ამ აზრების წინააღმდეგ ბ. ტ.—ნოვი ამტკიცებს, რომ სხვა-და-სხვა კავკასიელი ეროვნებათა შორის არ არსებობს სიმძულვარე და დაუნდობლობა. მაგალითად მას მოჰყავს ერთი გამოცდილი მოპრიგებელი მოსამართლის ბ. ლენინის სიტყვები: «წინააღმდეგ სწორად იურიდიულ მამონილვაში სხვათა შორის, რომ ელისავეტობლის და ბაქოს ლუბერნიებში ხშირად მოგვრება სოფლები, დასახლებულნი სოფლებით და თათრებით, რომლებს შორის არსებობს სრული შვილობა და კარგი განწყობილება; წინააღმდეგ მოწმობით ამ გვარ სოფლებში დიდს თანხმობით ირჩევენ ხალხს მამასხლისებს და სხვა მოსამსახურე პირთა. ბარდა ამისა წინააღმდეგ მოჰყავს სტატისტიკური ფაქტები, რომლებიც იმავე აზრს ამტკიცებენ. აზრი შესახებ იმისა, ვითომც ბოროტ-მოქმედება დანაშაულობათ არ მიიჩნეოდნენ თავსაში, სრულიად უსაფუძვლოა. შეხედულობა ბოროტ-მოქმედებაზე იგივეა ევროპიელ და კავკასიელს ხალხთა-შორის. შესაფუძლვას აზრიც, ვითომც კავკასიელებს არაფრით მიიჩნდეს ფიცი; საქართველოში, მაგალითად; ფიცს დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა და დიდ პატივსაც სცემდნენ მას. ღვთაებას სწორად ქართველთა და განსაკუთრებით მთიულ ქართველთა შორის, ფიცს რომელიმე ხატზე ან ჯვარზე იგივე ძალა აქვს, რომელიც ჰქონია მას ძველთაჲს.

ამ გვარ გარემოებათა უცოდინარობის გამო კავკასიელები შეუგნებელ ხალხთა მიიჩნეოდნენ და არა სტდილობდნენ შეესწავლათ ხალხის ყოფა-ცხოვრება. სასაცილოა სწორედ იმ მოსამართლეთ მდგომარეობა, რომლებმაც არ იციან, ენა იმ ხალხისა, რომელსაც ასამართლებენ, მთავარ მართებელს მ-ს ღონდუკოვ-პორ-

საკოვს მოგზაურობის დროს მრავალი საჩივრები მიართვეს სასამართლოებზე იმ ადგილებში, საცა მოსამართლეთ არიან დანიშნული ხალხის ენის და ყოფა ცხოვრების უცოდინარნი პირნი, სადაც კი ადგილობრივი მცხოვრებნი მოსამართლეთ იქიდგან არც ერთი საჩივარი არ მიუთმევიათ თ. ღონდუკოვ-პორსაკოვისთვის. ნათუც მოსამართლეთ დაწესება დიდს შემწეობას მისცემდა კანონსა და ხალხს. მაგრამ ამ დაწესებულებას წინააღმდეგობა აწიგვირთნი, რომელთაც დამაბრკოლებელ მიზეზთ მიიჩნიათ მრავალენათა არსებობა თავსაში; მაგრამ ეს გარემოება ერთობ გარდამეტებულია. შოველს ერს, რაც უნდა მცირე იყოს იგი რიცხვით, აქვს თავის ტერიტორია; ყოველი მათგან, ყოველი გუბერნია ხმარობს ერთს საზოგადო ენას, თუმც რომ იგინი დასახლებულნი იყვნენ სხვა-და-სხვა ტომებით. მაშასადამე მრავალ ენოვნობა არ უნდა აბრკოლებდეს ნათუცთა მოსამართლეთ დაწესებულების შემოღებას თავსაში.

ტ.—ნოვი თავის სტატიის დასაწყისში და ბოლოში თავსაში რეფორმების შემოღების დაგვიანებას სდებს ბრალთა თავსაში «განსაკუთრებით თვისებებს», რომლებიც აფერხებენ... სრულიად თანახმა ვართ ბ. ტ.—ნოვის აზრისა; მართალია კავკასიის სამართლის საქმე ხშირად დამოკიდებული იყო ისეთ გარემოებებზე, როგორც არიან «განსაკუთრებით თვისებები»...

ახალი ამბები.

«შრომის» ნომრის მაგარ მივიღეთ განცხადება «შრომის» რედაქციისაგან, რომელშიაც შეიძლება სწერას:

ხშირად «ხ» მაგიერ ხმარობენ «კ», მაგ. კოკობი და არა ხოხობი, კარი და არა ხარი და სხ. აქაურ გრამმატიკას აქვს ორი ახალი ხმა, რომელნიც ზედ-მიწევით გამოითქვიან შემდეგი ფრანკული ასოებით: eu და u. მაგ.: yeuლი (ყველი), yeuრცხი (კვერცხი), geuლი (გველი), geuრდი (კვერდი), yeuლა (წველა, მაწონი); ესე იგი ინგილოური eu==ევ. ქურტი (კვირტი), ქურქი (ქურქი), ყურილი (ყვირილი), ყუთელი (ყვითელი) წრული (წვრილი), დურანი (დიდროანი) და უე (ღვინო). ხშირად სიტყვების ბოლოს იხმარება e; მაგ. დელაე, მამაე, მალაე (მოდლი), წაე (წადლი), შაე (შედი), გაე (გადი).

ითქმის, არც ერთი ქართული სიტყვა არ დაარსობილა, რომ არ ეჭრებოდეს ან თავი, ან ბოლო, ან ძირი.

სახელს არსებითს, ზედ-შესრულს და სხ. არას დროს ბოლოში ი ან სხვა ასო არა რჩება; მაგ. კაც, ცხენ, დათ, თოლ (თვალი), მასკულაე (ვარსკლავი), ზეე (ძვე), თორგე (მთვარი), ბზეე (ბზე), კაე (კარგი), კაე (კარ-

გად), ფინთ (არვარგი, ავი), დინე (მშვიდობიანი, აგრეთვე «ჩუმთი»), ერ, ერთ (ერთი), ორ (ორი), euქს (ქქსი), euდ (შედი), რუთე (რვა), ათ (ათი), ას (ასი), მინ (ათასი), ჩონ (ჩვენი), თქეან (თქვენი), ჰემენ (რომელი?), მინა? (ვინა?), ჰემან, ჰემგან (იმან), თქუ (თქვი), წერ (წერე?) და სხე.

ბუნებრივად და ბრუნვა ზმნების უფრო ემორჩილება მართლ წესს. მაგალითად:

ბრუნვა.
 მე მოკედ==მე მოკედივარ
 შენ მოჭდ==შენ მოჭდისარ
 ის მოკედს==ის მოკედის
 ჩონ მოკედივართ==ჩვენ მოკედ...
 თქეან მოჭდისართ==თქვენ მოკედ...
 ისენ მოკედს==ისინი მოკედს.

განკლდელობა.
 სახელ. გამქნ==გამქნებ
 ნათ. გამქნის, სა==გამქნების
 მიცემ. გამქნს, სა==გამქნებს
 წოდ. გამქნმა,==გამქნებმა
 მოქ. გამქნით==გამქნებით
 მოთხ. გამქნმან==გამქნებმან

«სამწუხაროდ ჩვენდა იმულებული ვართ დროებით შევანერათ «შრომის» გამოცემა. იმ მიზეზების ჩამოთვლას და სხსას, თუ რამ გვაძლავს გამოცემის შეჩერება, ჩვენ ესაა ვერ შეუდგებით და სხე.

სოფ. გუბოდაძა (ქვემო იმერეთში) გვწერენ, რომ ათს ამ თვისს ეჭოფებდა განმართული წარმოდგენა ბ. ნ. წერეთლის თანხმობით იმავე სოფლის სკოლის სასარგებლოდ უთამაშობთ «სკაპენის ცუდლუტობა» მოღვაწისა. შემიძღვალათ სულ შეიდი თუმანი. გამეორებას ახარებენ.

მცხეთიდან გვწერენ: ისეთი ბნძურად არის შეხსული სკეტი ცხოვლის ეზო, რომ კაცს არ გაეკლება: მთელი გარეშე სულ პირუტყვის ფუნით არის მოღვაწეული. თუ იქამდე ვერ მიუღწევიათ მის მოსამსახურეთ, რომ ამ საქართველს წმინდა ალაგს თავისი ორი თვალით უნდა იხსავდენ, დაჯიჯრო იმათ თვალს და ცხვირს სასამოკუნებს აძენი უწმინდურება?

15-ს ამ თვიდან დაიწყო კავკასიის საარული ცხენ-რკინის გზაზედ კრეკების შეიდანადმ კანონების შეიდანადმ, ფასი 3 კ. გადასწევიტა ქალაქის რჩეკამა.

დუშეთიდან კიდეც სამღურავსა გვწერენ იქაურ სომხის მღვდლებზედ, ღვთაების ზარებს დაჭრეკენ, შეიურებან მღვრეკანი და მღვდელი კი ამ დროს კრანსანთ «შესეზედ» დასეირნობს ხოლმე.

«დროების» კორმსკონდენსია.
 მ. სილნალი, 21 ივნისს. ბრილი დილოა, მეც აღრიან მეექვსე საათზედ ბაზარში გამოვედი. ბაზარი ხალხით სავსე იყო. მთხ-ხუთ პირათ ჩამწკრივად, ფინთ (არვარგი, ავი), დინე (მშვიდობიანი, აგრეთვე «ჩუმთი»), ერ, ერთ (ერთი), ორ (ორი), euქს (ქქსი), euდ (შედი), რუთე (რვა), ათ (ათი), ას (ასი), მინ (ათასი), ჩონ (ჩვენი), თქეან (თქვენი), ჰემენ (რომელი?), მინა? (ვინა?), ჰემან, ჰემგან (იმან), თქუ (თქვი), წერ (წერე?) და სხე.

ბუნებრივად და ბრუნვა ზმნების უფრო ემორჩილება მართლ წესს. მაგალითად:

ბრუნვა.
 მე მოკედ==მე მოკედივარ
 შენ მოჭდ==შენ მოჭდისარ
 ის მოკედს==ის მოკედის
 ჩონ მოკედივართ==ჩვენ მოკედ...
 თქეან მოჭდისართ==თქვენ მოკედ...
 ისენ მოკედს==ისინი მოკედს.

განკლდელობა.
 სახელ. გამქნ==გამქნებ
 ნათ. გამქნის, სა==გამქნების
 მიცემ. გამქნს, სა==გამქნებს
 წოდ. გამქნმა,==გამქნებმა
 მოქ. გამქნით==გამქნებით
 მოთხ. გამქნმან==გამქნებმან

გვებულნი მთელს საქართველში მისხდნენ სოფლის მეურნეობის განვითარებას წინ ეწეოთ გასასყიდი თანხითი მოტანილი სოფლის სხვა-და-სხვა მრავალ გვარი ნაწარმოები.

მე ვსტკებობდი ამ სოფლის დედაკაცების გამჭრიახ შრომით და ენატრობდი გულში, რომ ჩვენ საქართველოს ყოველს კუთხეში ამათანა შრომის მოყვარეობა და გამჭრიახობა გავრცელებულიყოს. მე ამ ნეტარ ფიქრებში ვიყავი, რომ უცებ მამესა დედა-კაცის ცრემლისა და ხვეწის ხმა ერთმანეთში არეული.

მივიხედე და იქვე ზღაპრით მიტარებდნენ პოლოსა და არაქელა ხელში ქოლოგით და თავზედ შობაბებით, რომლებსაც ვევედრებოდა ცრემლ მორეული დედა-კაცი.

— ძრისტიანებო ჩემი საქონელი მამეცით: მაგ ფასად როგორ გავყიდი დღეს—კალოსაც მოვეცი, მაგასაც მუქათათ მართმევეთ ღმერთი არა გწამთ? რას მერჩითო? შევედრებოდა დედა-კაცი.

— მა! რა გაყბედებს?!—შეუტია პოლოსამ დედა-კაცს,—შენი საქონელი რომელია! მიყიდიო ჩემია.

— რა გიყიდიო ქრისტიანო? მე-ოთხედ ფასათ ვინ მოგცემს? ვართმე-ვახედ ხომ არ არის? მოიტა ჩემი საქონელი.

— მა! მართი უყურე!

— შენი ხომ არა მმართველსრა? რას გვერჩით რომ ასე გვაწვალებთ?

— დაიკარგე.... აქ შამოლუტია პოლოსამ და არაქელამ, დედა-კაცი უცებ გამობრუნდა—პოლოსა და არაქელაც ისევ გაბრუნდნენ—შობლოდ დედა-კაცის ტირილი კი დიდხანს არ შეწყვეტილა!

ზიზღ მორეულმა მივატოვე ეს სახანობა და წამოვედი ზევითისკენ, და ვეფიქრობდი: ნუთუ არ შეიძლება

აი მცირე ნიმუშიც აქაურის ლაპარაკისა:

«მთხელ შენ (მე) და ჩემ ზმად თაშ წეუველით. აი, ოლან (ყმაწვილო), ერთიც ნოხით (ენახოთ, დავინახით) რუმ (რომ) ერ დიდ ირემ მოდის; ვესროლ თოფ: შიგ გულშიო! აიქავ (იქვე) დედა-კაცი მაშინავ (იმავე-წამს) გაკადით. შიშათი ცეცხლ დავანთით. წოდებ ავაგით. ბაზო-მამდინ ექომით. ზაღლებიც დავაზღვევით. დანარჩომიც ოიკილით (ავიკი-დეთ), შინ მოეტანით. აგე თოვლ მოდიოდა რუმ ბარდნიდა! დედა ჩემ-მა კორც დაავირობა (ლორად ნაჭერ-ნაჭერ დასჭრა), დაამარილა აყარ-ზე (ჩარდახზე) დაჰკიდა და გაახმო (ზოგი იტყვის გაკამო). მალლაე (ღმერთმანი) ზამთარ გასულინეა (გავლამდის) აი კორც გოგსტო (გვე-ყო). ირმის ტყავ seuseub ძარაპე-ტას სამ მანეთათ მივეყიდიო.

სანგილოში წლეულს მშვენიერი მოსაყალია. პურები დაიმკო და დიდი ძნები უღვათ გოგებს და მზადებულ კალოების პირსა. ზოგი კიდევ

ერთი რიგისი ყურის მგდებელი და აყენონ?

ამ წიგნის ფიქრებით ვიხსენებოდა, როდესაც დაინახე ორი დედა-კაცი, რომლებსაც მოჰქონდათ ტომარები.

ზამოჯყო ვაჭარმა—ს—ვმა თავი თავის დუქნიდგან და დაუძახა დედა-კაცებს «ქერიაო».

— ჰო ქერია, უთხრა დედა-კაცმა.

— მოიტა, ქერს ჩვენ ვყიდულობთ—დედა-კაცებმა მიიტანეს, მოხსნეს ფორივე ტომარას თავი და აჩვენეს მოვაჭრე ს—ეს ქერი.

— სულ რამითა ვორივე ტომარებში? ჰკითხა ს—ვ.

— თორმეტ ლიტრა ნახევარია, თოთხმეტ ლიტრათა ვჰყიდით, ნახევარ ლიტრა ისე მეტათ დავაყარეთო, უთხრა დედა-კაცმა.

ჰა! ლიტრა როგორ?

— ლიტრა სამი შაური, ძრიელ კარგი ქერია ჩემი შეილებს დღე-გრძელობამ.

— ჰო! შენდავ! კარგი ქერი რომ არი მეც მიტომ ვყიდულობ, გადასარევით მინდა დაბალ ქერში. მაგრამ... ძერია, ორ შაურათ მოიტა.

— ორ შაურათ როგორ მიეცემა ამისთანა ქერი? შეინდის მარცალსა ჰგავს.

— არც ორს ხუთ შაურათ მისცემ? ჰკითხა ს—ვ.

აქ დედა-კაცები დაეკითხნენ ერთმანეთს ჩუმად, შემდეგ მოუბრუნდა ვაჭარს და უთხრა:

— ვაილე შენ სიტყვაზედ ორი ლიტრა ხუთ შაურათ, მაგრამ წყევით არ მოგცემთ წონით წაიღეო.

— მა! მაგდენი გირები სადა მაქვს? ლიტრიანი მაქვს გამოწონილი იმითი ავსწყავ რაღა.

— თქვენი ლიტრიანი დიდი იქნება, აი დიდ საწონს საწონზედ აწონოთ, აქვეა ახლო, უთხრა დედა-კაცმა.

ლევანს. ბრინჯები და ფეტვები მაისის გასულს და ივნისის პირველ რიცხვებში დასთესეს. სამი თვის განმავლობაში ბრინჯი სულ წყალში იქნება და ენკენისთვეში დამწიფდება და მოიჭრება. სამაურია უკანასკნელ თვეში ბრინჯის ნახვა. იგი, დასრულებული და ნოყიერის მარცვლით გავსილი, შრიალებს, ირხვეა და დელავს ზღვასავით. მინდორში ინგილოები სიმინდს არ სთესვენ; აქ ლომიც არ მოდის. ბაღებში სთესვენ ყოველგვარ საბოსტნეულო მცენარეს. შენად მოდის ყარფუზი, ნესევი, კიტრი, ლობიო ხახვი და სხ. შინაურად ინახვენ ძროხას, კამეჩს, ცხენს, ცხვარს, ქათამს, ბატს, იხვს აქ ნიმუშადაც ვერ ნახავთ.

თავის სახლის გვერდით ინგილოს უეჭველად აქვს ეწიანი და საფურცლე ბაღია. მენახი უხვად ასაჩუქრებს პატრონს ყურძნითა, რომლის წვენი-დამაც ინგილო აყენებს ცოტა მომჟავო, მაგრამ სასმელად საამო ღვიწროსა. წლიულის პარკები კარგი იყო. შოველს გლეხს საშუალო რიცხვით რომ ავიღოთ 5 ფუთი ნედლი პარკა

— მა! თუ მოტყუება იქნება, მწონავს რომ ერთი შაური მივსცე იცი როგორც მინდა ისე ვაწირინებ, თქვენ მე მენდეთ, კაცი იცანით და ჩემი ლიტრიანი ლიტრაზედ მეტი არ არი.

— აბა გვიჩვენეთ ლიტრიანი.

— აი! წამოაგლო ერთ საწყაოს ხელი ს—ვმა.

— მე ლიტრაზედ მეტი არ არის? მე ჩანახია!

— ჩანახი რომელია? შეი! რეებს ლაპარაკობ, გამოწონილი ლიტრიანია.

— არა, თუ გინდა თოთხმეტ ლიტრათ წაიღე, ეგ დიდი საწყაოა.

— მოიტა აწყაო! უთხრა ს—ვმა.

— იგრე, თოთხმეტ ლიტრათა! ნახევარი ლიტრა კიდევ მეტი მოგივა.

— ჰო, კარგი! მოდი ბიჭო აწყე.

— აწყეთ, მაგრამ ცალკე დაჰყარეთ ჩვენი ქერი. მე საწყაო დიდა, თუ თოთხმეტ ლიტრას დააკლდა, ჩვენ ჩვენ ქერს წაიღებთ ისევე.

— ჰო! კარგი! კარგი ძალა ნუ წაიღეთ დაა!

ბიჭი რწყავს. პირველი საწყაო გადაჰყარა თავიანთ ქერის ხაროში. დედა-კაცებმა შენიშნეს ეს და უთხრეს დუქნის პატრონს ს—ვს.

— ჩვენ გითხარით ცალკე დაჰყარეთ ჩვენი ქერი-თქო.

— მა! შენ რა გინდა—გიჟია!— თოთხმეტი ლიტრისას გაძლევ. მე ჩემი ვარაუდი მინდა გავიგო. უთხრა ს—ვმა.

შერი აწყეს, გამოვიდა შეიდი საწყაო. ს—ვმა ამოიღო ფული და მისცა დედა-კაცს. დედა-კაცმა დათვალა და უთხრა:

— აქ ოთხი აბაზი და შეიდი კაპეკია, ჩვენ რეა აბაზი და სამი შაური გვერგება, ორი ლიტრა ხუთ შაურობაზედ.

მაინც მოუვიდა. ზოგი ერთ გლეხმა 20—25 ფუთიც გაჰყიდა. შუთი პარკი (ნედლი) იყიდება 10—13 მან. პარკის ჭიას უნდება 5 კვირა. ხუთ კვირაში 50—60 მ. მოგება კარგი რამ არის. მით უმეტეს, რომ ამ საქმეს მართო დედა-კაცები მისდევნენ. მაყები მცირედ რასშიმე ჰშველიან.

შურძენიც ჯერ-ჯერობით კარგ ფერზეა და ბევრიც აბია აქაურს ვაზს, მეტადრე კაკისას. თუ ღეთის რისხვა არ ეწვია, ინგილო მდიდრად დახვდება ზამთარს, რომელიც ბოლო დროს ძალიან მკაცრი იყო, ასე რომ ბევრი ვაზები და სხ. ნორჩი ხეები გადაახმო.

შალა მშვენიერი ამინდია საინგილოში. სიცხე მთების ძირში (კაკის-კენ) არ არის, მაგრამ ალაზნისკენ კი მეტად ცხელია. ვიმა დიდხანია არ ყოფილა, ამიტომ ბევრი ხეები დაშრა. სიცხემ ქურმუხს ჯერ ვერა დააკლო-რა: ისეე მოქუხს, მოდულუნებს—და ისერის თავის ზანგივით შავს ტალღებს. ამ მდინარემ დიდი ნიაღვრები იცის, ისე დიდი, რომ

— მეტი არ გვერგებათ, გასწით დუქნის კარებს ნუ აბნელებთ!

— როგორ არ გვერგება, ქრისტიანო, თოთხმეტ ლიტრა ქერში რეა აბაზი და სამი შაური გვერგება.

— რას ამბობ, რისი თოთხმეტი ლიტრა, შეიდიც ძლივს გამოვიდა.

— შუი ჩვენს დანელებას! ჩვენ არ გითხარით ჩვენი ქერი ცალკე დაჰყარეთ-თქო.

— მერე? რომ მითხარი შენ ქეიფზედ დავდივარ? ჩემ ქერს საცა მინდა იქ ჩაყერი.

— მოგვეცი ჩვენი ქერი. ისეე აგვიწყე შეიდი ეგ საწყაო, ან რეა აბაზი და სამი შაური, ჩვენსას რას გვემართლები?! ან გამოწონე ეგ შენი საწყაო.

— როგორ თუ გამოწონო? ღაიკარგეთ აქედან თქვენი... რა თქვენი ქერიო, რაებს როტავთ—გაჰყარე აქედან ბიჭო!

ბიჭი გადმოუარდა და დედა-კაცები მსწრაფლად გამოყარა დუქნიდან.

მე გამოგებუნდი და იქვე შემხვდა წესიერების დამცველი «ბაზარნიკი», მათუხა ჰუზანოვი, რომელსაც თავისი სამსახურის ნიშანი ქულზედ ჰქონდა გაკრული რუსულის ზედწარწერით. მე ვუთხარი გარემოება მომხდარის შემთხვევისა და ვსთხოვე რომ მიშველებოდა საწყალ დედა-კაცებს და აი რა მიპასუხა სიტყვა-სიტყვით არის ჩამოწერილი.

— მის უნდა მივეშველო? სოფლის დედა-კაცებს?

— ბანა როგორ? მე თვითონ ვუყურე, მე თვითონ ვიყავი მოწამე და მრავალი სხვა მომხდარის შემთხვევისა. ნუ თუ შენი მოვალეობა არ არის რომ ყური უგდო მაგ გვარ შემთხვევებს, რომ წონა-წყევოში და ზომამი არ ატყუებდენ ეგ ვაჭრები.

— დედა-კაცები რომ ყიდულობენ

მაქვს ხე, კაცი, პირუტყვი, აუტუტებს სოფლებს (კაკის ნახევარი კიდევ რიყედ უქცევია), ყანებს და სხ. მაკელებს დიდი პლატინები გაუკეთებიათ ამ მდინარის მსკერში გადასადგებათ, მაგრამ შიშობენ, რომ უფრო არ გაეარისხოთ იგიო; «მაგ მოჯადოებულს ვერაფერი ვერ გაუძლებსო». მანახოთ რა იქნება.



ინგილო თავის კარმიდამოში ზის და ჰკითხავს თავის თავს: «ეე, ოხერი, რათა, რითეინაო? მერ გამიგია, ამდენი დოვლათი (ქონება) მაქვს და კიდევ ვალები ილაჯს მიწყევტავსო. ახია იმათეინ (ცხლა ხანს ს. შოთავარში ერთი კაკის ბაზრის სომეხი მოჰქლეს, იმას ამბობს). შევლა ინგილოს დიდი ვალები ჰქონდა. ამ რამდენიმე წლის განმავლობაში ბევრი გამოვიდნენ მოვალეობიდან და ეხლა კარგი შეძლებული გლეხიც მოიპოვება ჩვენს სოფელში.



მთელს საინგილოში ერთად ერთი ძველი შურმუხის წმ. ბიორგის სა-

რამეს, რათ ეუბნებოდნენ «მამა მამა». ბანა სოფლის ხალხს—ქერი უნდა მოუმატონ? მითხრა ჰუზანოვმა.

— მომ-ტება ნება - ყოველობით არის და არა ძალით, ეს კი ცარცვა-გლეჯაა ნახევარზედ მეტი ქერის წართმევა.

— თქვენ წესიერების დამცველი კი არა უწესოების მომხდენი ყოფილხართ! ხალხს როგორ აგონებ მაგ სიტყვებს!

— თქვენ რა გაჯავრებსთ? თქვენისთანებს ხომ არ მათყუებს ჩვენი კაცი.....

— თანა-გრძობის ნაცვლათ რათ ლანძღვთ მაგ ადამიანებს. საქმე ის არის რომ სუსტს სოფლის ხამ ხალხს დაეხმაროთ, გამოესარჩლოთ, თორემ მე შეიძლება ვერ მამატყუონ.

მს ლაპარაკი არ დაგვესრულებინა მოვიდა ა. ნ—ვი და უთხრა «ბაზარნიკს».

— მათუხ! მართი მახედე რას უშვრება საწყალსოფელელ კაცს ა. დ—ვი. აი იმ სოფლის კაცს თუთხმეტ გირვავქა ნახევარი ერბო წამოულია სახლიდგან და ა. დ—ვმა იყიდა, აუწონა—თუთხმეტი გირვანქა და ნახევარი გამოვიდა ქურტკელს გარდა წმინდა ერბო და დ—ვი კი ცხრა გირვანქის მეტ ფულს არ აძლევს და აჯერებს გლეხს ერთი ლიტრის მეტი არ იყოფო. შესედე ერთი რანაირათ ტირის—«სხვის გამოტანებული თუთხმეტ გირვანქა ნახევარი ერბო მქონდაო», საწყალ გლეხს საწონი გირები არა სტოდნია.

— რა შენი საქმეა, ეგები მეტი არ იყო! უთხრა მათუხამ.

— როგორ თუ მეტი არ იყო, მე თვითონ ვნახე თუთხმეტ გირვანქა ნახევარი გირები აიწონა წმინდა ერბომ, ასწონა თუ არ წამაველო ხელი და თავის ერბოში ჩაუჭია.

ლოცავია. ღლეობაზე (10 ნოემბ.) მოაწყდება დიდ-ძალი ხალხი. ზოგი ერთი მაჰმადიანი ინგილოც მიდის წმიდა ადგილისთვის თავყანის საცემლად.

სამღვთო წესების ასაგებლად და შესაწირავის (სამღვთოების) საკურთხებლად ყველა მართლ-მადიდებელი ტაძრებში ესწრობიან მართლ-მადიდებელნი სამღვდელთანი. შურმუხის წმიდა ბიორგის დღესასწაულზე აქ ნობამდის მოდიოდნენ ხოლმე სომხის ტერ-ტერებიც. მაგრამ შარშან აქაური ბლადოჩინის შთიევის მეცადინეობით ამიერიდგან ტერ-ტერებს აღეკრძალათ დღეობაზე დასწრება და საღმთო მსხვერპლების კურთხევა და სამღვთო წესების აგება.

წიწა. ს. კაკი.



— ჰო და! რა უყოთ მერე მამ ე-
ჭარმა როგორ ნახოს მოგება? მც-
და-ხუთი წელიწადია აქა ვმსახურობ
ბაზარზე, ხამი ხომ არა ვარ—ვა-
ნაგრობო მათუხამ—სირცხელია არ
არის, მაგეებს რათ ამბობ?!

— მე მაინც ვიტყვოდი რომ ეგ
ულმერთობა არის!!!

— ამ დროს ქერის შვიდელომა თა-
თუხას დაუძახა.

— აქ მო მათუხ! არაყი დალიე.
მათუხას სიამოვნების ღიმილი გა-
დაეფარა სახეზე და ნ—ეს ღრეკით
თვალი დაუხამხამა და სთქვა «ღმერთ-
მა ნუ მამოშალოს». მათუხამ ღუ-
ქანში შერგო თავი და მეც ვაფორ-
დი იმ პატიოსნებით საესე ვაჭრებს
და მოხვლევს.

— ამ ნაირის მცარცველებით განლავს
ჩვენი დალოცვილი მდიდარი კუთხე-
ბი. *)

საპროვალთაო საცნობარად.

თბილისელი დრამატიული დასის ამ-
ხანაგობისაგან ბათუმში იყო გამართუ-
ლი წარმოდგენა დიკრტისმენტით, ამ
ქალაქში, წერა-კითხვის გამავრცელებელი
საზოგადოებისაგან გამართულს სკოლის
სასარგებლოდ.

ძიული საზოგადოების თანაგრძობამ
დაამტკიცა, რომ ისინი ენდობიან ამ
სასწავლებელს, გულითა და სულით
სურსთ რითაც შეუძლიანთ სული გაუ-
მართოს. და თანაგრძობა გაუწიოს
განსაკუთრებით შემწენი და სკლის
გამმართებელი აღმონდენ: გნ. ე. ერის
თავისა, ქალბ. ქ. ყურულისა, თ. ს.
ამირეჯობი, ბ. გ. გაბაშვილი, ბ. ნათაძე,
ბ. კლდიაშვილი, ბ. ზეგინიძე, ბ. ქი-
ქიძე და სხვანი.

დიკრტისმენტში როგორც მოყვართ
მონაწილეობა მიიღეს ქალბ. კორინდი-
ნი, ქალბ. ზოლფტოვისამ და ბ. ქი-
ქიძემ.

ყველა მონაწილეობის მიმღებს და
დამხმარებლებს გულითადად მადლობას
უძღვნის ქართული დრამატიული დასის
ამხანაგობა, რომელიც სიხარულით ხე-
დავს, რომ აფასებენ იმათ შრომას და
იმასთან ერთად თანაგრძობიან იმ წმი-
და საქმეს, რომელსაც ეს ამხანაგობა
ემსახურება.

შემოსავალი სულ შესდგა — 203 მ.
ხარჯი — — — — 71 მ. 20 კ.

წმინდა შემოსავალი — — 131 მ. 80 კ.
ხანკარი ამ შემოსავალიდან გარ-
დაცვა მონაწილეობის მიმღებებს და ხა-
ხვარც პოლიციისგან დანიშნულს ჩი-

*) თქვენ გვისყუადებთ: კარგი სა-
ხელს საზოგადოთი რათა ვსცვლით, ე.
ი. არაქელას ცოდვას რატომ შირ-და-
შირ არაქელასას არ ვკმასით და რად
ვამბობთ: კაცმა ეს და ეს სამკლობა
ჩაიდინა? თქვენი სამდურავა საფუძე-
ლიანია, მაგრამ ჩვენ კი არ შეგვესება.
რედ.

ნოვინკს, რომელმაც უნდა გადასცეს ბა-
თუმის სკოლის მასწავლებელს ბ. ნათა-
ძეს.

ამხანაგობის მონდობილებით დრამა-
ტიული დასის წევრი. ა. მოხვეე (ვაზბე-
გი).

განსხვავებული

ქართული სტუდენტი აბ. ჩარგ-
ეძებს გაკვეთილებს. ქეთისი. ად-
რესი ჭილაძის წიგნის პალა-
ზია. (3—1)

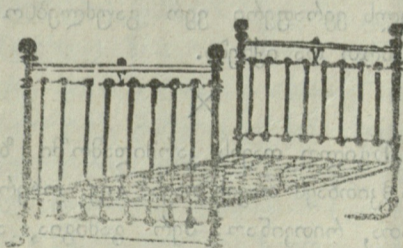
**ქუთაისის სათავად-ახნაურო
სასწავლებლისაგან.**

მომავლის სექტემბრისათვის ქუთაი-
სის სათავად-ახნაურო სასწავლებელში
შეიძლება მიღებულ იქნენ ყველა მასრე-
ბადგან მხლოდ ორმოც-და-თვრამეტი
ყმაწვილი (58); ოც-და-თვრამეტი
პირველს (დასწყისს) განყოფილებაში
და ოც — მეორეში.

პირველს განყოფილებაში მიღებულ
იქნებიან უკუნამერდ შვიდის და რვა
წლის ყმაწვილები. შემომსუვლეთ მეორე
განყოფილებაში უნდა ეცადინათ ქარ-
თული წერა-კითხვა და ართიმეტი-
კადგან შესწავლილი უნდა ექმნესთ უა-
რველ მხრივ რიცხვები ერთიდან
ოცამდე. მსურველთ შეუღლიათ თხო-
ვნის შემოტანა ოც-და-ხუთს აც-
ვიანტომდე; ოც-და-ხუთიდან თვის
დამლეკამდე იქნება ახალი მოსწავლეების
მიღება. ერთად თხოვნასთან, რომელიც
იწერება სასწავლებლის ინსპექტორის სა-
ხელზე, საჭიროა წარმოადგინონ თა-
ვად-ახნაურობის მოწმობა, ან მოწმობა
ბანკიდან, რომ მთხოველი ბანკის და-
მფუძნებლად ირიცხება, და წლავანობის
მოწმობა.

მესამე და მეოთხე განყოფილებაში
და აგრეთვე პირველს პრეგინსიონულს
კლასში არც ერთი თავისუფალი ადგი-
ლი არ არის და ამიტომ ამ კლასებში
შემოსვლის თხოვნა მიღებული არ იქმნე-
ბა. (15—7)

ინგლისური ჩინის კრავატები

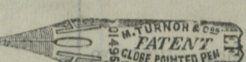


ერთ საწოლიანი 8 მ. და ორ საწო-
ლიანი 14 მ., ლეიბები გატენილი ზღვის
ბალანით 5-დან—9 მან. ინგლისურს
მალაზიაში. იქვე ისეიდება 25% ათვით
სანამ სხვაგან სადმე: ტურსკული, დანა-
ხანგალი, გოგნები, ფაფანსები, კლიტე-
ები, ხაფანგები, რეინის კაღები, ქა-
დალდი, ნიშები, რეკლავურები, თოფე-
ბი, კაცისა და ქალის უნაგირები, ალბო-
მები, კლეონკები, ჩაი I-ლის ხარისხი-
სა. (100—88)

ინგლისის მადანიაში ეროვნული
თინს-სომუხანი **გაპ-განსხვავებული**
ამაგრებს თმას და აღინდელ
ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუმი-
სა 2 მან., გავსახით 2 მანეთი
და 28 კანზ.
(100—5)



უკალპრევი
აუარებელი და ისეიდება ქარხნის ფასებით
ძმათა ტარნობლების
ქარხნის ადრის საწყობში ლორის-მელიქოვის ქუჩა, სახ. ზუბა-
ლოვისა სასულიერო სემინარიის პირ-და-პირ.
ხარდათ შეიდეველთ დაეთმობათ. (40—37)

საგლობუსო  კალმები
რომლებითაც შეიძლება წერა სულ მსხვილ, უსუფთო ქაღალდი. ერთადერთი
სააგენტო — ინგლისის მალაზია. იქვე აუარებელი სხვა-და-სხვა გერისა კალმები,
ყოველს „სელისათვის“ — 25% ათვად, ვინემ სხვაგან. იქვე: მელანი, ქაღალდი,
კანკურტები, რეკლავები, ლაქი, კარანდაში, შენალი, კაღები, ბუძაყნიკები. პორტ-
სიგარები, ალბომები, რამკები, მკარატლები, სამართებლები, ხანთელი, საღვსი,
წარმეგები ტურსკლების საწმედად (ბორაკსი), თეთრულისათვის, შატარა საღვსი,
ათვასათვის კლიონკები. ტასტები, სვარძლები, სარკები, სვარცხლები, ბეზმე-
ნნი, ხარები, ბინოკლები რეკლავები, კატრხასები, მხის-სათები, კომპასები,
ტურმომეტრები, მუწეები, ნემსები, მკანტები, სვისტოკი, პომეჩი, ქამრები,
სარტლები. საყუფური, პრეგები, სპრეგები, კრახები, ჭიფტრები, შხოტეკი,
თავის. ტანისამოსის, ცხენის და შატრტანის მკანტოშები, კრავები, საეჭიმ-
ქაღალდი კატრ-კლავტისათვის და სხვ. და სხვ.
პატაუში—20 კ. (100—46)

25% უსურო იაზად მინამ სხვაგან
ციტრატე, მაგნეზია, ყვის საფქვევი,
საურველები, უთოები, კრაოტები, ტა-
ნისამოსის ჩამოსაკიდებელი, კლიონ-
კა, დანები, შოტეკები, ჩანკლები, კალ-
მები, ჩაი პირველი რთიელისა და სხვ.
ინგლისის მადანიაში. (10—5)

მაზანდა

ბორაკისა, რომელიც იყიდება თბი-
ლისის ბაზრებში, ღუქნებში და ხელ-
და-ხელ პირველი დამ 16 კათათვემდე
1883 წ.

გამომცხვარი პური რუ- ეთის ფქვილისა —	— 1 გარ. 5 1/2
აჭურის ფქვილისა: პირ- ველის ხარისხისა —	— 1 გ. 3 1/2
მეორისა —	— 1 გ. 3 მ.
მესამისა —	— 1 გ. 3 1/2
იმვე ფქვილ. თორნეში გამომცხვარი:	
პირველის ხარისხისა —	1 გ. 5 გ.
მეორისა —	— 1 გ. 4 გ.
მესამისა —	— 1 გ. 3 1/2
ჭურის-მამის პური:	
პირველის ხარის. ლავში 1	გ. 5 1/2
მეორის ხარის. ლავში 1	გ. 4 გ.
მესამისა —	— 1 გ. 3 1/2
ძროხის ხარის:	
პირველის ხარისხისა —	1 გ. 8 გ.
მეორის —	— 1 გ. 7 გ.
სუკი	— 1 გ. 15 გ.
ცხვრის ხორცი —	1 გ. 8 გ.

რეინის გზა
თბილისიდან ქუთაისისკენ მიდის
9 საათზედ და 46 წამ. დილით.
თბილისიდან ხაშურამდინ
2 საათ. და 54 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდან ბაქოსკენ
1 საათზედ და 1 წამ. ღამისა.
ბაქოდგან თბილისისკენ
9 საათზედ დილისა.
რიონიდან თბილისისკენ
2 საათზედ და 30 წამ. ნაშუადღევს.
ბათუმიდან თბილისისკენ
9 საათ. დილისა.
ფოთიდან თბილისისკენ
9 საათ. და 41 წამ. დილისა.
ფოთიდან ბათუმიდამ მომავალი
თბილისში შემოდის
12 საათზედ ღამისა.
ბაქოდამ მომავალი შემოდის
თბილისში
8 საათ. და 46 წამ. დილისა.